

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพสื่อการสอนและการให้บริการด้านสื่อการสอนของศูนย์วิชาการ
กลุ่มโรงเรียน ตามการรับรู้ของเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนและครูผู้สอน
ในกลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ

วิธีดำเนินการวิจัย

ก. ประชากรและตัวอย่างประชากร

ประชากร คือ เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ ปีการศึกษา 2528 จำนวน 91 คน
ตัวอย่างประชากร คือ ครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ ปีการศึกษา 2528 จำนวน 451 คน โดยในส่วนของ
ตัวอย่างประชากรครูผู้สอนนี้ ใ้แบ่งตามลักษณะข้อมูลที่ได้รับเป็น ครูผู้สอนที่เคยให้บริการ
ยืมสื่อการสอนจากศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน จำนวน 378 คน และครูผู้สอน
ที่ไม่เคยให้บริการยืมสื่อการสอนจากศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนจำนวน 73 คน

ข. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือสำหรับงานวิจัยครั้งนี้โดย ศึกษาจากเอกสาร
โครงการพัฒนารูปแบบการปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษาเกี่ยวกับ ปัญหา วัตถุประสงค์
และการดำเนินการของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนในจังหวัดศรีสะเกษ ศึกษาปัญหาสื่อ
การสอน สถิติทางการศึกษา รายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสัมภาษณ์อย่าง
ไม่เป็นทางการศึกษานิเทศก์และครูผู้สอนในจังหวัดศรีสะเกษ แล้วสร้างเป็นแบบสอบถาม
ชั้น 2 ฉบับ คือ

1. แบบสอบถามเจ้าหน้าที่ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน ในฐานะผู้รับผิดชอบงาน
 ด้านการให้บริการสื่อการสอนของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน โดยแบบสอบถามนี้แบ่งออก
 เป็น 5 ตอนคือ

- ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 สภาพและความถี่ในการใช้สื่อการสอน
- ตอนที่ 3 การให้บริการสื่อการสอนของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน
- ตอนที่ 4 ปัญหาการให้บริการสื่อการสอน
- ตอนที่ 5 ผลต่อการจัดการเรียนการสอน

2. แบบสอบถามครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียน ในฐานะผู้ใช้บริการสื่อการสอน
 ของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน โดยแบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 5 ตอนคือ

- ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 ประสิทธิภาพและความต้องการในการใช้สื่อการสอนเพื่อ
 ประกอบการสอน ซึ่งแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ประสิทธิภาพในการให้บริการ และ
 ส่วนที่ 2 ความต้องการในการใช้สื่อการสอนเพื่อประกอบการสอน การตอบแบบสอบถาม
 ตอนนี้งแบ่งออกเป็น 2 กรณีคือ ในกรณีที่ครูเคยใช้บริการยืมให้บอกทั้งประสิทธิภาพและความ
 ต้องการ ส่วนกรณีที่ครูไม่เคยใช้บริการยืมให้บอกเฉพาะความต้องการ

ตอนที่ 3 ปัญหาการใช้บริการสื่อการสอน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน และ
 ให้เลือกตอบเพียงตอนเดียวคือ

- 3.1 สำหรับครูที่เคยใช้บริการยืมให้บอกปัญหาในการใช้
 บริการ
- 3.2 สำหรับครูที่ไม่เคยใช้บริการให้บอกเหตุผลที่ไม่ใช้บริการ
 และให้ยุติการทำแบบสอบถามเพียงเท่านั้น

- ตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อการให้บริการของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน
- ตอนที่ 5 ผลต่อการจัดการเรียนการสอน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลที่ไต่จากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ ช่วยส่งแบบสอบถามไปยังเจ้าหน้าที่ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนและครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียน และรับกลับคืนมาเพื่อส่งคืนให้ผู้วิจัยทางไปรษณีย์ แบบสอบถามที่รับกลับคืนมาแบ่งออกเป็น แบบสอบถามเจ้าหน้าที่ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนจำนวน 91 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 79.82 ของแบบสอบถามทั้งหมด แบบสอบถามครูที่เคยให้บริการสื่อการสอนจากศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนจำนวน 378 ฉบับ แบบสอบถามครูที่ไม่เคยให้บริการสื่อการสอนจากศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนจำนวน 73 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 82.89 และ 16.01 ของแบบสอบถามทั้งหมดตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการทางสถิติดังนี้

1. หาค่าร้อยละสำหรับข้อมูลที่ไต่จากแบบสอบถามแบบเลือกตอบและแบบกำหนดค่าตอบให้
2. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับข้อมูลที่ไต่จากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า
3. รวบรวมและสรุปความคิดเห็นสำหรับข้อมูลที่ไต่จากแบบสอบถามแบบปลายเปิด

สรุปผลการวิจัย

จากการสำรวจครั้งนี้พอสรุปสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามได้ดังนี้

เจ้าหน้าที่ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนส่วนมากเป็นชาย มีอายุ 31 - 40 ปี มีอายุราชการ 6 - 10 ปี และมีวุฒิทางการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่ามากที่สุด

เจ้าหน้าที่ศูนย์ส่วนมากมีงานด้านการสอน และมีความรู้และประสบการณ์ทางด้านสื่อการสอน จากการใช้ที่เคยได้รับการอบรมมากที่สุด

ครูที่เคยให้บริการสื่อการสอนจากศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนส่วนมากเป็นชาย มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีอายุราชการ 1-5 ปี และมีวุฒิทางการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่ามากที่สุด ด้านการสอนพบว่าส่วนมากสอนอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 กลุ่มวิชาที่ทำการสอนมากที่สุดคือ กลุ่มทักษะ ครูที่เคยให้บริการส่วนมากมีคาบการสอนมากกว่า 50 คาบต่อสัปดาห์ โรงเรียนประถมศึกษาที่ทำการสอนส่วนมากมีหน่วยบริการด้านสื่อการสอน ส่วนการหาความรู้และประสบการณ์ทางด้านสื่อการสอนพบว่าส่วนมากเคยใช้สื่อการสอนประกอบการสอนด้วยตนเอง

สรุปทั้งเจ้าหน้าที่ศูนย์วิชาการและครูทั้งสองกลุ่มส่วนมากมีวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า นอกจากนั้นครูทั้งสองกลุ่มส่วนมากสอนในกลุ่มทักษะมีคาบการสอนมากกว่า 50 คาบต่อสัปดาห์

การรับรู้สถานภาพสื่อการสอนและการให้บริการด้านสื่อการสอนของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์วิชาการ และครูทั้งที่เคยใช้บริการและไม่เคยใช้บริการนั้น พอสรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพสื่อการสอน

ก. หมวดวัสดุสำหรับผลิตและซ่อมแซม

ด้านการใช้สื่อบริการการสอนของครู เจ้าหน้าที่ศูนย์วิชาการส่วนมากมีความคิดเห็นว่า ครูส่วนมากใช้บริการสื่อการสอนหมวดวัสดุสำหรับผลิตและซ่อมแซมในระดับปานกลาง สื่อการสอนที่ครูใช้ในระบับมากมี 4 รายการคือ คัดเตอร์ 20 ม.ม. เครื่องยิง คัดเตอร์ขนาด 10 ม.ม. และกรรไกรตัดกระดาษ สื่อการสอนที่ครูใช้ในระบับปานกลาง 3 อันดับแรกคือ เครื่องเย็บกระดาษขนาดเล็ก สก็อตเทป และไม้บรรทัดพลาสติก ส่วนสื่อการสอนที่ครูใช้ในระบับน้อยมี 2 รายการคือ หัวแร้งแซ่ และเครื่องคัดลอกเดี่ยว

ด้านความต้องการของครูในการใช้สื่อการสอนพบว่า ครูที่เคยใช้บริการ มีความต้องการในระดับปานกลางทุกรายการ ส่วนครูที่ไม่เคยใช้บริการส่วนมากมีความต้องการในระดับปานกลาง สื่อการสอนที่ครูทั้งสองกลุ่มต้องการเป็นอันดับแรกคือ สก็อตเทป ส่วนอันดับสุดท้ายคือ หัวแร้งแซ่

ด้านประสบการณ์ในการใช้บริการสื่อการสอนของครูพบว่า ครูส่วนมากยังไม่เคยใช้บริการยืมสื่อการสอนหมวดนี้ สื่อการสอนที่ครูขอยืมใช้ 3 อันดับแรกคือ คัทเตอร์ขนาด 22 ม.ม. เครื่องยิง และที่คัทกระดาษแทนไม้ ส่วนสื่อการสอนที่ครูขอยืมใช้ 3 อันดับสุดท้ายคือ เครื่องคัทคลอง เลื่อย หัวแร้งแซ่ และตะไบชุดเล็ก

สภาพสื่อการสอนหมวดวัสดุสำหรับผลิตและซ่อมแซมศูนย์วิชาการส่วนมากยังได้รับสื่อการสอนหมวดนี้ไม่ครบทุกรายการ จากรายการสื่อการสอนหมวดนี้ทั้งหมด 25 รายการ มีสื่อการสอนซึ่งศูนย์วิชาการทุกศูนย์ได้รับครบเพียง 4 รายการคือ คัทเตอร์ขนาด 20 ม.ม. สก็อตเทป เลื่อยดินคา และเทปคาสเซ็ทเปล่า สื่อการสอนที่มีอยู่ในสภาพดีและทุกศูนย์ไม่มีการสูญหายมีเพียง 1 รายการคือ ที่คัทกระดาษแทนไม้ สื่อการสอนที่ชำรุดมากที่สุดคือ เครื่องเย็บกระดาษขนาดเล็ก และสื่อการสอนที่มีการสูญหายมากที่สุดคือ คัทเตอร์ขนาด 10 ม.ม.

ข. หมวดโสตทัศนูปกรณ์

ด้านการใช้บริการสื่อการสอนของครู เจ้าหน้าที่ศูนย์วิชาการส่วนมากมีความเห็นว่า ครูใช้บริการสื่อการสอนหมวดโสตทัศนูปกรณ์ในระดับปานกลางทุกรายการ เรียงตามลำดับคือ เครื่องขยายเสียงชุดเล็ก จอฉายภาพ เครื่องฉายสไลด์ และเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ

ด้านความต้องการของครูในการใช้สื่อการสอนหมวดนี้พบว่า ครูทั้งสองกลุ่มมีความต้องการในระดับปานกลางทุกรายการ เรียงตามลำดับคือ เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องขยายเสียงชุดเล็ก และจอฉายภาพ

ด้านประสบการณ์ในการใช้บริการสื่อการสอนของครูพบว่า ครูส่วนมากยังไม่เคยใช้บริการยืมสื่อการสอนหมวดนี้ทุกรายการ ครูใช้บริการสื่อหมวด

โสตทัศนูปกรณ์เรียงตามลำดับมากไปหาน้อยคือ เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายภาพ
ข้ามศีรษะ เครื่องขยายเสียงชุดเล็ก และจอฉายภาพ

สภาพสื่อการสอนหมวดโสตทัศนูปกรณ์พบว่า สื่อการสอนที่ได้รับ
น้อยที่สุดคือ จอฉายภาพ ส่วนสื่อการสอนที่ซ้ำรุกรมมากที่สุดคือ เครื่องขยายเสียงชุดเล็ก
สื่อการสอนหมวดนี้มีส่วนที่ซ้ำรุกรมทุกรายการแต่ไม่มีการสูญหาย และจากรายการ
โสตทัศนูปกรณ์ทั้งหมด 4 รายการ ไม่มีสื่อการสอนรายการใดที่ศูนย์วิชาการทุกศูนย์
ได้รับครบเลย

ค. หมวดทักษะ

ก้านการใช้บริการสื่อการสอนของครู เจ้าหน้าที่ศูนย์วิชาการ
ส่วนมากมีความเห็นว่า ครูใช้บริการสื่อการสอนหมวดทักษะในระดับปานกลางทุก
รายการ สำหรับ 3 อันดับแรกคือ โคมิน เบาะยืดหยุ่น และหมวกเก็บดาว ส่วน
อันดับสุดท้ายคือ บล็อกคดง

ก้านความต้องการของครูในการใช้สื่อการสอนพบว่า ครูทั้ง
สองกลุ่มมีความต้องการสื่อการสอนหมวดนี้ในระดับปานกลางทุกรายการ เหมือนกัน
รวมทั้งมีความต้องการใช้สื่อการสอนในระดับใกล้เคียงกันคือ ครูที่เคยใช้บริการมี
ความต้องการ 3 อันดับแรกคือ เบาะยืดหยุ่น โคมิน และเกมคักคอก 3 แบบเป็น
1 ชุด และครูที่ไม่เคยใช้บริการมีความต้องการ 3 อันดับแรกคือ ลูกบักเรียนเลข
โคมิน และเบาะยืดหยุ่น ส่วนสื่อการสอนอันดับสุดท้ายที่ครูทั้งสองกลุ่มต้องการ
คือ บล็อกคดง

ก้านประสบการณ์ในการใช้บริการสื่อการสอนของครูพบว่า สื่อ
การสอนซึ่งครูส่วนมากเคยใช้บริการยืมคือ โคมิน ลูกบักเรียนเลข และเกมคักคอก
3 แบบเป็น 1 ชุด ส่วนสื่อการสอนที่ครูใช้น้อยที่สุดคือ บล็อกคดง

สภาพสื่อการสอนหมวดทักษะพบว่า จากรายการสื่อการสอน
หมวดนี้ทั้งหมด 6 รายการ มีสื่อการสอนซึ่งศูนย์วิชาการทุกศูนย์ได้รับครบเพียง 2
รายการคือ โคมิน และเกมคักคอก 3 แบบเป็น 1 ชุด สื่อการสอนที่ซ้ำรุกรมที่สุด
คือ เบาะยืดหยุ่น ส่วนสื่อการสอนที่สูญหายมากที่สุดคือ โคมิน

ง. ทหวกสร้าง เสริมประสบกการณชวีท

ค่านการใ้บริการลือการสอนของครู เจ้าหน้าท่ศูนย์วิชาการ ส่วนมากมืความเห่นว้า ครูส่วนมากใ้บริการลือการสอนทหวกสร้าง เสริมประสบกการณชวีทในระคับน้อย ลือการสอนท่ครูใ้ในระคัปานกลางมื 2 รายการคื กล้องจุลทรรศน์ และกระบอกไฟฉาย 2 ท่อน ลือการสอนท่ครูใ้ในระคับน้อย 3 อันคับแรกคื กะบะใส่ ถ่านไฟฉาย หลอกไฟฉาย 1.1 โวลท์พร้อมขั้ว และชุดแม่เหล็กถาวรรูปเกือกม้า ส่วนลือการสอนท่ครูใ้ในระคับน้อย 3 อันคับสุดท้ายคื ปล่องหลอกทะเกียง เครื่องเจาะ จุกคอรัท 6 ชิ้น และท่อแกว้ทรง ϕ 5 ม.ม. ยาว 500 ม.ม.

ค่านความต้องการของครูในการใ้ลือการสอนพว้า ครูท่เคยใ้บริการมืความต้องการลือการสอนทหวกนี้ในระคัปานกลางทุกรายการ ส่วนครูท่ไม้เคยใ้บริการส่วนมากมืความต้องการในระคัปานกลาง ลือการสอนท่ครูท้สองกลุ่มทต้องการใ้เป็นอันคับแรกคื กล้องจุลทรรศน์ ส่วนลือการสอนอันคับสุดท้ายซ้่งครูท่เคยใ้บริการมืความต้องการในระคัปานกลาง และครูท่ไม้เคยใ้บริการมืความต้องการในระคับน้อยคื จุกยางเบอร์ 10(1, 2 รุ)

ค่านประสบกการณในการใ้บริการลือการสอนของครูพว้า ครูส่วนมากย้งไม้เคยใ้บริการย้มลือการสอนทหวกนี้ ลือการสอนท่ใ้มากที่สุดคื กล้องจุลทรรศน์ รองลงมาเป็นลือการสอนซ้่งครูส่วนมากย้งไม้เคยใ้บริการ 3 อันคับแรก คื ทะเกียงอัลกอฮอด์ กระบอกไฟฉาย 2 ท่อน และชุดแม่เหล็กถาวรรูปเกือกม้า รูปกลม และรูปแบน ลือการสอนท่ครูใ้ช้บ่อยที่สุดคื เครื่องผ่าคัซุกเล็ก จุกยางขนาดเบอร์ 10(1, 2 รุ) และสายพลาสติกใส ตามล้าคับ

สภาพลือการสอนทหวกสร้าง เสริมประสบกการณชวีท ศูนย์วิชาการ ส่วนมากคืรับลือการสอนทหวกนี้ไม้ครบทุกรายการคื จากรายการลือการสอนทหวกนี้ ท้ทั้งหมด 49 รายการ มืลือการสอนซ้่งศูนย์วิชาการคืรับครบทุกศูนย์และอยู่ในสภาพคัทมค รวมทั้งไม้มีการสูญหายเพียง 5 รายการคื ทะเกียงอัลกอฮอด์ ทะแกรงลวด ท่กันลมและ ท่วางทะแกรงลวด ซากั้งฐานทัวเอ ซ้อค้อและไม้หนีบหลอกทลลวง และหลอกทลลวง 10 + 100 ม.ม. นอกจากนั้ยังมีลือการสอนท่ศูนย์วิชาการทุกศูนย์คืรับครบ แต่มีบาง ศูนย์วิชาการมือยู่ในสภาพท่ชำรุคอีก 1 รายการคื ท่ค้่งหลอกทลลวง ลือการสอนท่

ชำรุดมากที่สุดคือ กระบอกทองขนาด 100 ซี.ซี. และสื่อการสอนที่สูญหายมากที่สุดคือ ตะไบเหล็กสามเหลี่ยมคัทลอคแก้ว

จ. ครุภัณฑ์ประจำศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน

เจ้าหน้าที่ศูนย์วิชาการได้ประเมินสภาพและการใช้ครุภัณฑ์ประจำศูนย์วิชาการซึ่งสำนักคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจัดส่งให้ดังนี้

ก. สภาพของครุภัณฑ์ ศูนย์วิชาการบางศูนย์ได้รับครุภัณฑ์ไม่ครบครุภัณฑ์ที่ไม่ได้รับมากที่สุด และเป็นรายการเกี่ยวกับการชำรุดเสียหายคือ ตู้เก็บสไลด์ 7 ลินชักทั้งโต๊ะ

ก. การใช้งาน ศูนย์วิชาการมีการใช้ครุภัณฑ์ประจำศูนย์วิชาการในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ ตู้เก็บเอกสาร 4 ลินชัก ตู้เหล็กเก็บเอกสาร 2 บาน และตู้เก็บสไลด์ 7 ลินชักทั้งโต๊ะ

ฉ. สื่อการสอนซึ่งศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนผลิตและจัดทำมาเอง

จากการสำรวจพบว่า มีศูนย์วิชาการซึ่งผลิตและจัดทำสื่อการสอนใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น 68 ศูนย์ สื่อการสอนที่ผลิตและจัดทำเพิ่มมากที่สุดคือ สื่อการสอนรวมซึ่งสามารถนำมาบูรณาการเข้ากับการสอนได้ทุกกลุ่มประสบการณ์ รองลงมาคือ สื่อการสอนหมวดทักษะ ส่วนสื่อการสอนที่ได้มีการผลิตและจัดทำน้อยที่สุดและมีเพียงศูนย์วิชาการเดียวที่จัดทำมาได้คือ หมวดโสศกทัศน์ฯ นอกจากนี้ยังมีครุภัณฑ์ประจำศูนย์เพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งมีทั้งครุภัณฑ์ที่จัดทำมาเพื่อความสะดวกในการผลิต การเก็บรักษา และการจัดประชุม

2. การให้บริการสื่อการสอนของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน

จากการสำรวจการให้บริการสื่อการสอนของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนพอสรุปได้ดังนี้

2.1 สภาพการให้บริการสื่อการสอน

ก. ค่านแหล่งที่มา การผลิตและการบำรุงรักษาพบว่า ศูนย์วิชาการ

ส่วนมากผลิตสื่อการสอนขึ้นเอง โดยมีแนวคิดในการผลิตอันดับแรกคือ การผลิตสื่อ
ต้นแบบ แหล่งวัสดุที่สำคัญที่สุดในการผลิตได้จากโรงเรียนจัดทำมาให้ วิธีการผลิต
สื่อการสอนจักโดยการตั้งคณะกรรมการทำการผลิตเป็นครั้งคราวมากที่สุด ส่วนวิธีการ
ซ่อมแซมสื่อการสอนส่วนมากศูนย์วิชาการซ่อมแซมสื่อการสอนเอง

✓ ข. ค่านการให้คำแนะนำและจัดอบรม ศูนย์วิชาการมีวิธีการ
ให้ความรู้ทางค่านสื่อการสอนอันดับแรกคือ การอบรม ส่วนการให้ความรู้ทางค่าน
สื่อการสอน ศูนย์วิชาการได้ให้ความรู้ค่านการใช้วัสดุที่สมบูรณ์มากที่สุด

✓ ค. ค่านการให้บริการ ศูนย์วิชาการส่วนมากมีวิธีการออก
ระเบียบการให้บริการ โดยการมีคณะกรรมการจากฝ่ายต่าง ๆ เข้าร่วมเสนอแนะ
ระเบียบการ และได้ออกระเบียบการให้ผู้ให้บริการขอยืมสื่อการสอนได้ทันทีและตลอด
เวลามากที่สุด ในการทำหลักฐานการขอยืมสื่อการสอน ศูนย์วิชาการส่วนมากใช้วิธี
การทำหลักฐานโดยให้ผู้ยืมลงชื่อตนเองและชื่อสื่อการสอนที่ขอยืมไว้ในสมุดเป็นหลักฐาน
ศูนย์วิชาการส่วนมากให้บริการสื่อการสอนแก่ครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนมากที่สุด ซึ่งโดย
ส่วนมากกำหนดระยะเวลาในการขอยืมสื่อการสอน 4 - 7 วัน ในการจัดการางหมุน
เวียนสื่อการสอน ศูนย์วิชาการส่วนมากยังไม่มีตารางหมุนเวียน ส่วนศูนย์วิชาการที่มี
ตารางหมุนเวียนส่วนมากใช้ตารางหมุนเวียนรายสัปดาห์ ระบบการจัดเก็บสื่อการสอน
ที่ใช้มากที่สุดคือ ระบบคิวอี้ สำหรับวิธีการให้บริการยืมส่วนมากผู้ให้บริการจะยืมและ
คืนสื่อการสอนด้วยตนเองที่ศูนย์ ส่วนกรณีที่ยืมทำสื่อการสอนชั่วคราวให้ผู้ยืมทำการซ่อม
แซมให้คืนสภาพเดิม นอกจากนี้ในกรณีที่ผู้ยืมไม่ส่งคืนสื่อการสอนตามกำหนดเวลา
ศูนย์วิชาการส่วนมากมีการยึดหยุ่นได้ตามเหตุผลและความจำเป็น

✓ ง. ค่านการประชาสัมพันธ์ ศูนย์วิชาการส่วนมากใช้วิธีการ
ประชาสัมพันธ์โดยการประชุมชี้แจง และรายการข่าวสารที่ศูนย์วิชาการได้เผยแพร่
ไปมากที่สุดคือ การเคลื่อนไหวการทำงานของศูนย์

✓ 2.2 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการให้บริการ

ครูที่เคยใช้บริการมีความเห็นว่า ค่านการผลิตและบำรุงรักษา

สื่อการสอนของศูนย์วิชาการซึ่งอยู่ในระดับยังต้องปรับปรุง อันที่แรกคือ การกำหนด เวลาสำหรับครูในการผลิตสื่อการสอนร่วมกัน ในด้านการให้คำแนะนำและจัดอบรม ซึ่งครูที่เคยให้บริการ เห็นว่าอยู่ในระดับยังต้องปรับปรุง อันที่แรกคือ การให้คำแนะนำและช่วยเหลือเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการสอนแบบต่าง ๆ เช่น การแสดงละคร ส่วนในด้านการให้บริการนั้น ครูที่เคยให้บริการเห็นว่าส่วนมากอยู่ในระดับยังต้องปรับปรุง เช่นกัน อันที่แรกคือ การจัดพิมพ์เอกสารการเผยแพร่การทำงานของศูนย์วิชาการ ครูที่เคยให้บริการเห็นว่า การจัดทำระเบียบการพิมพ์และคืนสื่อการสอนของศูนย์วิชาการ อยู่ในระดับดีแล้ว ส่วนการจัดทำรายการเกี่ยวกับแหล่งสื่อการสอนจากภายนอกไว้ให้พิจารณาโดยทางศูนย์เป็นสื่อกลางคึกคักนั้น ยังไม่เคยทำมาก่อนเลย

* นอกจากนั้นครูที่เคยให้บริการยังได้แสดงความเห็นและขอเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการให้บริการต่าง ๆ ดังนี้

ก. ด้านการผลิตและบำรุงรักษา ครูที่เคยให้บริการได้ให้ความเห็นสอดคล้องกันในจำนวนไม่น้อยว่า สื่อการสอนไม่เพียงพอต่อความต้องการ สื่อการสอน บางอย่างซ้ำซ้อนกับทางโรงเรียน ศูนย์วิชาการยังขาดงบประมาณในการผลิตและซ่อมแซม ส่วนสื่อการสอนประเภท วัสดุทัศนูปกรณ์บางอย่างก็ยิ่งขาดสิ่งอำนวยความสะดวกเฉพาะสื่อ

ข้อเสนอแนะในด้านการผลิตและซ่อมแซมคือ ควรจัดสื่อการสอน ให้ครบทุกกลุ่มประสบการณ์และเท่าจำนวนโรงเรียนในกลุ่ม ทั้งนี้เพราะครูจำเป็นต้อง ทำการสอนพร้อมกัน และควรมีการออกแบบสำรวจความต้องการในการใช้สื่อการสอน

ข. ด้านการให้คำแนะนำและจัดอบรม ครูที่เคยให้บริการได้ให้ความเห็นสอดคล้องกันในจำนวนไม่น้อยว่า เจ้าหน้าที่ไม่มีความรู้ในการแนะนำสื่อการสอนบางประเภท

ข้อเสนอแนะในด้านการให้คำแนะนำและจัดอบรมคือ ควรมีรายการ สื่อการสอน แผนผังสถิติการให้บริการสื่อการสอนของศูนย์วิชาการกลุ่ม โดยจัดส่งไปยัง โรงเรียนในกลุ่มและมีไว้ประจำศูนย์ เพื่อให้ความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ

ค. ด้านการให้บริการ ครูที่เคยให้บริการมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในจำนวนไม่น้อยว่า การบริการไม่สะดวก เนื่องจากระยะทางระหว่างโรงเรียนถึงศูนย์ วิชาการกลุ่มโรงเรียนห่างไกลกันมาก

✓ ข้อเสนอแนะในด้านการให้บริการคือ ควรมีการจัดสรรอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนซึ่งมีความรู้หรือจบการศึกษาวิชาเอก โสภศาสตร์ศึกษาศาสตร์โดยตรง หรือมีอัตราค่าจ้างครูเพิ่มให้แก่โรงเรียนซึ่งเป็นสถานที่ตั้งศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน เพื่อให้ทำหน้าที่ทางด้านการสอนแทนครูที่มารับผิดชอบงานด้านศูนย์วิชาการ เพื่อให้การให้บริการสื่อการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

✓ ข. ปัญหาการใช้บริการ

ด้านการให้บริการ ครูที่เคยใช้บริการส่วนมากเห็นว่ามีปัญหาในระดับน้อย ปัญหาอันดับแรกซึ่งอยู่ในระดับปานกลางคือ ไม่สะดวกในการขอยืมและคืนสื่อการสอนเพราะโรงเรียนอยู่ห่างไกลจากศูนย์วิชาการมาก ทำให้สิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่าย ในด้านการจัดหาพบว่า ครูที่เคยใช้บริการเห็นว่ามีปัญหาในระดับปานกลางทุกรายการ อันดับแรกคือ การขาดพาหนะในการเดินทางและเคลื่อนย้ายสื่อการสอนไปใช้ ส่วนด้านคุณภาพและปริมาณสื่อการสอนพบว่า ครูที่เคยใช้บริการเห็นว่ามีปัญหาในระดับปานกลางทุกรายการ อันดับแรกคือ สื่อการสอนที่มีไม่เพียงพอต่อความต้องการ

ค. เหตุผลที่ครูไม่ใช้บริการสื่อการสอนของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน

สาเหตุอันดับแรกที่ครูไม่ใช้บริการสื่อการสอนของศูนย์วิชาการคือ ไม่มีความสะดวกในการติดต่อกับศูนย์วิชาการ รองลงมาได้แก่ ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะติดต่อกับศูนย์วิชาการ เห็นว่ายุ่งยาก เสียเวลา ไม่คุ้มค่ากับการใช้ และศูนย์วิชาการไม่มีสื่อการสอนที่ตรงความต้องการเลย กวามลำบาก

ง. ผลการให้บริการสื่อการสอนของศูนย์วิชาการต่อการจัดการเรียนการสอน

เจ้าหน้าที่ศูนย์วิชาการมีความคิดเห็นว่าการให้บริการสื่อการสอนของศูนย์วิชาการมีผลต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับมาก ส่วนครูที่เคยใช้บริการมีความคิดเห็นว่าการให้บริการมีผลต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับมากทุกรายการ ทั้งเจ้าหน้าที่ศูนย์วิชาการและครูที่เคยใช้บริการ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า การให้บริการสื่อการสอนของศูนย์วิชาการมีผลต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับมาก

2 รายการแรกคือ ช่วยสร้างบรรยากาศในเวลาเรียนให้สนุกสนานและน่าสนใจขึ้น และช่วยให้อธิบายบทเรียนได้ง่ายขึ้น ส่วนผลเสียต่อการจัดการเรียนการสอนนั้น ทั้งเจ้าหน้าที่ศูนย์วิชาการ และครูที่เคยให้บริการมีความคิดเห็นว่าอยู่ในระดับน้อย ทุกรายการ เรียงตามลำดับคือ ทำให้ยุ่งยากและสอนเนื้อหาไม่ทันตามหลักสูตร ทำให้เสียเวลาในการจัดเตรียมสื่อการสอน โดยไม่คุ้มค่ากับการใช้ และทำให้ระเบียบวินัยในชั้นเรียนเสียไป

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการสำรวจสภาพสื่อการสอนและการให้บริการด้านสื่อการสอนของ ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา จังหวัด ศรีสะเกษ พอจะอภิปรายเพื่อหาข้อสรุปได้ดังนี้

1. สภาพสื่อการสอนของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน

1.1 ศูนย์วิชาการส่วนมากได้รับสื่อการสอนซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจัดส่งไปให้ไม่ครบทุกรายการ จากรายการสื่อการสอนทั้งหมด 84 รายการ มีสื่อการสอนซึ่งศูนย์วิชาการทุกศูนย์ได้รับครบเพียง 12 รายการเท่านั้น โดยเฉพาะหมวดวัสดุทัศนูปกรณ์นั้นไม่มีสื่อรายการใดที่จัดส่งได้ครบทุกศูนย์ สื่อการสอน หมวดนี้มีทั้งหมด 4 รายการคือ เครื่องขยายเสียงชุดเล็ก จอฉายภาพ เครื่องฉายสไลด์ และเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ซึ่งเป็นสื่อการสอนขนาดใหญ่และมีราคาแพง การที่ศูนย์ วิชาการได้รับสื่อการสอนไม่ครบจึงมีผลกระทบต่อ การให้บริการสื่อการสอนของศูนย์ ทำให้จำนวนสื่อการสอนที่ควรมีลดน้อยลงและให้บริการได้ไม่เต็มที่

1.2 จากการสำรวจสื่อการสอนซึ่งศูนย์วิชาการได้รับพบว่า สื่อการสอน ที่มีอยู่ในบางศูนย์วิชาการอยู่ในสภาพที่ชำรุดถึง 56 รายการ และมีสื่อการสอนบางส่วนซึ่ง ศูนย์วิชาการได้รับแล้ว แต่ได้ทำสูญหายอีก 29 รายการ สาเหตุที่สื่อการสอนของศูนย์ วิชาการชำรุดและสูญหายเป็นจำนวนไม่น้อยเช่นนี้เพราะ

ก. ขาดงบประมาณในการซ่อมแซม ครูที่เคยให้บริการมีความ เห็นว่า การซ่อมแซมและบำรุงรักษาสื่อการสอนให้มีสภาพดีพร้อมที่จะใช้ได้ตลอดเวลา

อยู่ในระดับยังต้องปรับปรุง การผลิตและซ่อมแซมก็ยังขาดงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินค่าโสภณทัศนูปกรณ์ที่ใช้ในโรงเรียนรัฐบาลของมลรัฐควารารของ ออลูโยรี แฟรงค์ ออลา (Oluyori, Frank Old 1984:387A-388A) ว่า ปัญหาการใช้โสภณทัศนูปกรณ์ปัญหาหนึ่งคือ การขาดแคลนงบประมาณในการผลิต ดังนั้นแม้ทางสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้พยายามแก้ไขปัญหาค้นสื่อการสอนและงบประมาณที่มีจำกัด โดยจัดตั้งโครงการพัฒนารูปแบบการปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษาซึ่งอาศัยกลุ่มโรงเรียนเป็นหลัก แต่เนื่องจากสภาพของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษเป็นโรงเรียนในชนบทที่ห่างไกลความเจริญ อาคารเรียนส่วนมากทรุดโทรม งบประมาณของโรงเรียนจึงต้องนำไปปรับปรุงสิ่งที่เห็นว่าจำเป็นมากกว่า เช่น อาคารเรียน โต๊ะ เก้าอี้ จากรายการผลการวิจัยโครงการวิจัยและวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2526 : 116) พบว่า งบประมาณด้านการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษส่วนมากจะเป็นหมวดค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้างคือระหว่างร้อยละ 90 - 94 ของงบประมาณทั้งหมด แต่จะเป็นหมวดค่าวัสดุและครุภัณฑ์น้อยมากคือ ค่าวัสดุร้อยละ .60 - 4 และค่าครุภัณฑ์ร้อยละ 2.90 - 8.20 นอกจากนี้จากผลการวิจัยของ ประสงค์ เปนะนาม (2524: 94-95) ได้กล่าวถึงสภาพของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์ซึ่งเป็นจังหวัดใกล้เคียงกันว่า สภาพโดยทั่วไปทรุดโทรมและตั้งอยู่ในท้องถิ่นที่ห่างไกล ถนนการและแหล่งแล้ง ดังนั้นศูนย์วิชาการในจังหวัดศรีสะเกษจึงขอความร่วมมือด้านงบประมาณจากโรงเรียนในกลุ่มได้ไม่เพียงพอที่จะซ่อมแซมและบำรุงรักษาสื่อการสอน

ข. สื่อการสอนบางอย่างไม่มีคุณภาพ ครูที่เคยใช้บริการมีความเห็นว่า สื่อการสอนบางอย่างไม่มีคุณภาพ โดยเฉพาะหมวดสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เช่น กล้องจุลทรรศน์มีกำลังขยายน้อย เป็นต้น ทั้งเจ้าหน้าที่ศูนย์วิชาการและครูที่เคยใช้บริการมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ปัญหาระดับปานกลางปัญหาหนึ่งคือ ปัญหาสื่อการสอนไม่มีคุณภาพ เมื่อสื่อการสอนไม่มีคุณภาพ ครูในกลุ่มโรงเรียนจึงไม่ใช้บริการ ครั้นจะสร้างหรือซื้อด้วยเงินส่วนตัวก็ไม่อาจจะทำได้บ่อยครั้ง เพราะรายได้จากเงินเดือนของครูก็ไม่เพียงพอกับภาวะค่าครองชีพในปัจจุบันอยู่แล้ว ซึ่งในเรื่องนี้ แจ่มจันทร์

ปรีชาณิษย์ (2522: 110 - 111) ได้มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ครูส่วนมาก
ต้องผลิตสื่อการสอนโดยใช้ทุนส่วนตัว จึงเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ครูไม่ใช้สื่อการสอน
เพราะต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับเศรษฐกิจของครอบครัว นอกจากนี้ศูนย์วิชาการส่วนมาก
ได้ออกระเบียบเมื่อผู้ใช้บริการทำสื่อการสอนซ้ำรุกให้ทำการซ่อมแซมให้คืนสภาพเดิม
ดังนั้นครูที่เคยใช้บริการจึงมีความเห็นว่าสื่อการสอนบางอย่างมีราคาแพง เมื่อซ้ำรุก
ครูต้องซ่อมแซมให้คืนสภาพเดิม ทำให้เสียทั้งกำลังงาน เงิน เวลา และกำลังใจ
ทำให้ไม่กล้าใช้บริการอีก

ค. การจัดเก็บยังไม่เป็นระบบเท่าที่ควร จากการสำรวจพบว่า
ศูนย์วิชาการบางศูนย์มีวิธีการจัดเก็บสื่อการสอนต่าง ๆ กัน คือจัดเก็บตามความคิดเห็น
ของเจ้าหน้าที่ศูนย์ จัดเก็บตามความคิดเห็นของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน จัดเก็บโดย
ทำเครื่องหมายกำกับเพื่อสะดวกในการให้บริการ และจัดเก็บโดยการเอารูปแบบของ
ศูนย์วิชาการจังหวัดมาใช้ รวมคิดเป็นร้อยละ 20.87 นอกจากนี้ยังมีศูนย์วิชาการที่
ไม่มีระบบการจัดเก็บอีกร้อยละ 1.10 แสดงว่าการจัดเก็บสื่อการสอนของศูนย์วิชาการ
บางศูนย์ยังไม่มีรูปแบบที่แน่นอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของออลูโยริ แฟรงค์
ออลา (Oluyori, Frank Old 1984: 387A-388A) ว่า ระบบการจัดเก็บ
โสตทัศนูปกรณ์ของโรงเรียนรัฐบาลในมลรัฐควาร่าไม่มีประสิทธิภาพ และโรงเรียน
ส่วนมากยังไม่สามารถจัดเก็บโสตทัศนูปกรณ์ให้สะดวกแก่การใช้ ดังนั้นการจัดระบบ
การเก็บสื่อการสอนของศูนย์วิชาการบางศูนย์จึงยังไม่เป็นระบบเท่าที่ควร และอาจเป็น
สาเหตุที่ทำให้สื่อการสอนซ้ำรุกและเสียหายได้ง่าย

✓ 1.3 สื่อการสอนไม่เพียงพอกับความต้องการ ครูที่เคยใช้บริการมี
ความคิดเห็นว่า การจัดเตรียมสื่อการสอนประเภทต่าง ๆ มีจำนวนไม่เพียงพอกับจำนวนครู
การจัดหาสื่อใหม่ ๆ และการให้บริการสื่อการสอนตามความต้องการของโรงเรียน
ในกลุ่มอยู่ในระดับยังต้องปรับปรุง รวมทั้งศูนย์วิชาการบางศูนย์ยังไม่มีการผลิตสื่อ
ใหม่ ๆ เลย คิดเป็นร้อยละ 1.10 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โกวเช เฟรเดอริค
มาร์ติน (Goethe, Frederick Martin 1981: 1476A-1477A) ที่ได้สำรวจ
ครูประถมศึกษาในบัลติมอร์และมาร์แลนด์เกี่ยวกับความสามารถในการสร้างสื่อการสอน
เพื่อใช้ในโปรแกรมสังคมศึกษาระดับ 4 ถึงระดับ 6 พบว่า สื่อการสอนที่มีอยู่ยังไม่

เพียงพอกับความต้องการของครู โดยเฉพาะฟิล์มรูป ชุดการสอน แผ่นเสียง และ เครื่องบันทึกเสียง สาเหตุหลายประการที่ทำให้สื่อการสอนไม่เพียงพอกับความต้องการคือ

ก. ขาดความร่วมมือในการผลิต เจ้าหน้าที่ศูนย์วิชาการมีความ คิดเห็นว่า ปัญหาการขาดความร่วมมือในการผลิตเป็นปัญหาระดับปานกลาง ส่วนครูที่เคย ใช้บริการเห็นว่า การให้บริการด้านการผลิตและบำรุงรักษาซึ่งต้องปรับปรุงเป็นอันดับแรก คือ การกำหนดเวลาสำหรับครูในการผลิตสื่อการสอนร่วมกัน สาเหตุที่ครูไม่ร่วมมือ ในการผลิตนี้ แจ่มจันทร์ ปรีชาวิชัย (2522: 109) และพัชรา อิงคินันท์ (2522: 93) ได้ให้เหตุผลที่สอดคล้องกันว่า เพราะครูไม่มีเวลาผลิตสื่อการสอน: เนื่องจากมีชั่วโมงสอนมาก จากการสำรวจพบว่า ทั้งครูที่เคยใช้บริการและครูที่ไม่เคย ใช้บริการส่วนมากมีคาบการสอนมากกว่า 50 คาบต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 70.11 และ 72.60 ตามลำดับ ส่วนเจ้าหน้าที่ศูนย์วิชาการก็มีงานด้านการสอนด้วย ถึงร้อยละ 96.70 ดังนั้นจึงไม่สามารถกำหนดเวลาสำหรับผลิตสื่อการสอนร่วมกันได้

* ข. ขาดบุคลากรและคู่มือการผลิตสื่อการสอน ครูที่เคยใช้บริการ มีความคิดเห็นว่า ในการผลิตและบำรุงรักษานั้นยังขาดบุคลากรที่ชำนาญในการผลิต สื่อการสอน และในด้านการให้คำแนะนำและจัดอบรมก็ยังอบรมโดยเชิญวิทยากร เติม ซึ่งเสนอแนะแต่สิ่งเก่า ๆ ที่เคยเรียนรู้อยู่แล้ว เพราะจากการสำรวจจุดทางการศึกษา ของครูที่เคยใช้บริการและครูที่ไม่เคยใช้บริการพบว่า ส่วนมากมีวุฒิปริญญาตรีหรือ เทียบเท่า ดังนั้นครูส่วนมากจึงมีประสบการณ์ด้านสื่อการสอนจากสถาบันที่ตนเคยศึกษามา การเชิญวิทยากรเติมมาให้ความรู้ในสิ่งที่เคยเรียนมาแล้ว ทำให้ครูเบื่อหน่ายและขาด ความสนใจ นอกจากนั้นเจ้าหน้าที่ศูนย์วิชาการก็ยังไม่สามารถเสนอแนวทางการผลิตสื่อ การสอนใหม่ ๆ แก่ครูเพื่อร่วมกันผลิตได้

ค. ขาดแหล่งวัสดุในการผลิตสื่อการสอน ศูนย์วิชาการส่วนมาก มีแหล่งวัสดุในการผลิตจากที่โรงเรียนจัดหามาให้ ร้อยละ 73.63 และศูนย์จัดหาเอง ร้อยละ 60.44 ส่วนแหล่งวัสดุอื่น ๆ มีเพียงเล็กน้อย แสดงว่าศูนย์วิชาการยังขาดการ ประสานงานด้านวัสดุในการผลิตกับหน่วยงานอื่น ๆ ภายนอกกลุ่มโรงเรียน นอกจากนี้ ปัญหาอีกประการหนึ่งของการให้บริการและการใช้บริการคือ ไม่มีสถานที่ ขาดเครื่องมือ และวัสดุสิ้นเปลืองในการผลิตสื่อการสอน

1.4 สื่อการสอนไม่ตรงกับความต้องการ จากการสำรวจประสบการณ์ในการขอยืมใช้สื่อการสอนของศูนย์วิชาการพบว่า จากสื่อการสอนทั้งหมด 84 รายการ มีสื่อซึ่งครูส่วนมากมีประสบการณ์ในการใช้เพียง 12 รายการเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โกวเช เฟรเคอริค มาร์ติน (Goethe, Frederick Martin 1981: 1476A-1477A) ที่พบว่า ท้าราเรียนที่มีอยู่ยังไม่ตอบสนองความต้องการเฉพาะของผู้เรียน เมื่อสื่อการสอนไม่ตรงกับความต้องการ จึงทำให้ครูใช้บริการยืมสื่อการสอนของศูนย์วิชาการน้อย สาเหตุที่ทำให้สื่อการสอนไม่ตรงกับความต้องการคือ

ก. สื่อการสอนที่มีอยู่ส่วนมากเป็นสื่อสำหรับนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย จากรายการสื่อการสอนซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จัดส่งมาพบว่า สื่อการสอนส่วนมากเป็นสื่อหมวดสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต วิชาวิทยาศาสตร์ ที่เหมาะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย และเมื่อนำรายการสื่อการสอนเหล่านี้มาเปรียบเทียบกับสื่อการสอนชั้นพื้นฐานในระดับประถมศึกษาซึ่งขวัญใจ คงทรัพย์ (2524: 75 - 77) ได้สำรวจไว้พบว่า มีสื่อการสอนที่สอดคล้องกันเพียง 19 รายการเท่านั้น แบ่งออกเป็นกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ 3 กลุ่มคือ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มี 10 รายการ ได้แก่ ภาพประกอบการสอนชุดพลังงาน แม่เหล็กถาวรรูปเกือกม้า ถ่านไฟฉาย หลอดทดลอง ขวดแก้วทนไฟ กระจกไฟฉาย ที่จับหลอดทดลอง จุกยางปิดหลอดทดลอง หลอดไฟ และตะเกียงแอลกอฮอล์ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยมี 3 รายการ ได้แก่ เบาะยัดหุ่ย พู่กันกลม และพู่กันแบน ส่วนกลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพมี 6 รายการ ได้แก่ กรรไกรตัดกระดาษ มีดเล็กตัดกระดาษ กรรไกรตัดผ้า คีมตัดลวด เลื่อยฉลุ และเลื่อยฉลุไม้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า สื่อการสอนซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จัดส่งมานั้นส่วนมากยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของครูประถมศึกษา นอกจากนี้ในการสำรวจสภาพการผลิตสื่อการสอนของศูนย์วิชาการยังพบว่า มีแนวคิดในการผลิตสื่อ 3 อันดับแรก คือ การผลิตสื่อต้นแบบ การพิจารณาความสำคัญจากเนื้อหาของหลักสูตร และการสำรวจความคิดเห็นของครู ตามลำดับ แสดงว่าศูนย์ส่วนมากได้ผลิตสื่อการสอนจากสื่อต้นแบบ โดยคำนึงถึงความสำคัญของหลักสูตรและความคิดเห็นของครูในกลุ่ม แต่สื่อการสอนซึ่งศูนย์ได้ผลิตเพิ่มขึ้นก็ยังมีจำนวนน้อย ทั้งสาเหตุที่ได้กล่าวถึงมาแล้วในข้อ 1.3

ดังนั้นสื่อการสอนของศูนย์วิชาการจึงเป็นสื่อการสอนหมวดสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต วิชาวิทยาศาสตร์เป็นส่วนมาก

ข. สื่อการสอนที่มีไม่เหมาะกับสภาพโรงเรียนทำให้ครูใช้บริการน้อย โดยเฉพาะสื่อการสอนหมวดโสภทศนุปรกรณ์ และหมวดสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จากการสำรวจประสบการณ์ของครูในการใช้บริการยืมสื่อการสอนพบว่า ครูส่วนมากยังไม่เคยใช้สื่อการสอนหมวดโสภทศนุปรกรณ์ ส่วนหมวดสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตนั้นมีสื่อการสอนรายการเกี่ยวกับครูเคยมีประสบการณ์ในการใช้ ซึ่งในเรื่องนี้ครูที่เคยใช้บริการได้ชี้ให้เห็นสาเหตุว่าเพราะ สื่อการสอนบางอย่างขาดสิ่งอำนวยความสะดวกเฉพาะสื่อ

สิ่งอำนวยความสะดวกเฉพาะสื่อนี้ สุนันท์ ปัทมาคม

(ม.ป.ป. : 42) ได้อธิบายว่า

"ได้แก่สิ่งที่จำเป็นจะต้องมีเมื่อมีการใช้สื่อการสอนนั้น เช่น ต้องมีกระดาษวาดเขียน และกินสอเพื่อใช้สำหรับการขยายภาพ ใช้เครื่องฉายภาพยนตร์ในกรณีที่จำเป็นต้องสอนในเรื่องที่คงมีการฉายภาพยนตร์ประกอบจอสำหรับการใช้สื่อประเภทเครื่องฉายทั้งหลาย ซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้จำเป็นจะต้องมีเมื่อมีการสอน หากขาดไปมักจะหามาแทนได้ยาก"

นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ศูนย์วิชาการและครูที่เคยใช้บริการยังมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ปัญหาระดับปานกลางอีกปัญหาหนึ่งคือ การไม่มีไฟฟ้าทำให้ใช้สื่อการสอนบางประเภทไม่ได้ เช่น เครื่องฉายสไลด์ ดังนั้นแม้สื่อการสอนจะมีประโยชน์มากหรือมีราคาแพงเพียงใดก็ตาม หากสื่อสอนนั้นไม่เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน ก็เป็นการสูญเปล่าทางค่านางงบประมาณ เพราะไม่ได้นำมาใช้ให้เกิดผลต่อการจัดการเรียนการสอนเลย

1.5 สื่อการสอนบางอย่างเข้าช้อนกับทางโรงเรียน ทำให้ครูไม่จำเป็นต้องใช้บริการจากศูนย์วิชาการ จากการสำรวจพบว่า เจ้าหน้าที่ศูนย์วิชาการเห็นว่า ปัญหาสื่อการสอนบางอย่างเข้าช้อนกับโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ในขณะที่ครูที่เคยใช้บริการเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนมีแหล่งที่มาของสื่อ 4 อันดับแรกคือ ผลิตขึ้นเอง ร้อยละ 86.81 ศูนย์วิชาการจังหวัดสงขลา ร้อยละ 30.77

ซื้อสื่อการสอนสำเร็จรูป ร้อยละ 28.57 และรับบริจาคจากหน่วยงานอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 10.99 แสดงว่าศูนย์วิชาการยังประสานงานกับงานด้านการผลิตและจัดหาสื่อการสอนกับศูนย์วิชาการจังหวัด โรงเรียน และหน่วยงานอื่นไม่เต็มที่เท่าที่ควร ทำให้สื่อที่ได้เพิ่มขึ้นนั้นซ้ำซ้อนกับสื่อที่ทางโรงเรียนในกลุ่มมี

2 ✓ 3. การให้บริการด้านสื่อการสอนของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน

ครูที่เคยใช้บริการมีความคิดเห็นว่า การให้บริการส่วนมากอยู่ในระดับยังต้องปรับปรุง แสดงว่าการให้บริการยังไม่บรรลุเป้าหมายของโครงการ สาเหตุเนื่องมาจาก

3.1 การขาดพาหนะในการเดินทาง จากการสำรวจพบว่า ศูนย์วิชาการส่วนมากยังไม่มีคาราวานเวียนสื่อการสอนถึง ร้อยละ 53.85 แสดงว่าการให้บริการยังไม่ทั่วถึงทุกโรงเรียน ครูที่เคยใช้บริการมีความคิดเห็นว่า การให้บริการสื่อการสอนของศูนย์วิชาการไม่สะดวก เนื่องจากระยะทางระหว่างโรงเรียนถึงศูนย์วิชาการอยู่ห่างไกลกันมาก การขนส่งสื่อการสอนลำบาก โดยเฉพาะสื่อประเภทโสตทัศนูปกรณ์ และทั้งเจ้าหน้าที่และครูที่เคยใช้บริการก็มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ปัญหาอันดับแรกด้านการจัดหา คือ ขาดพาหนะในการเดินทาง นอกจากนั้นครูที่ไม่เคยใช้บริการได้ให้เหตุผลสำคัญที่ทำให้ไม่มาใช้บริการว่าเป็นเพราะ ติดต่อกับศูนย์ไม่สะดวก คิดเป็นร้อยละ 80.82 แสดงว่าศูนย์วิชาการและโรงเรียนต่าง ๆ อยู่ห่างไกลกันมาก การเดินทางก็ลำบาก จึงทำให้การบริการไม่ทั่วถึง รถจึงเป็นพาหนะที่จำเป็นที่จะช่วยให้การบริการไปได้สะดวก รวดเร็ว และทั่วถึง

3.2 เจ้าหน้าที่มีจำนวนไม่เพียงพอ ครูที่เคยใช้บริการได้แสดงความคิดเห็นว่า บุคลากรในการให้บริการมีไม่เพียงพอ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ศูนย์ต้องรับผิดชอบงานด้านการสอน และเห็นว่า ปัญหาการไม่มีเจ้าหน้าที่ช่วยบริการอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนเจ้าหน้าที่ศูนย์วิชาการเองก็เห็นว่าปัญหาเจ้าหน้าที่มีจำนวนไม่เพียงพออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย ของ มนัส บุญประกอบ (2522: บทคัดย่อ) เกี่ยวกับโครงการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาแบบคอนซอเทียม สำหรับโรงเรียนมัธยม กลุ่มที่ 1 ว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัด

ค่าเนื้องานโสคทัศนศึกษาอันดับแรกคือ การมีจำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ และในเรื่องของบุคลากรนี้ อีริกสัน (Erikson อ้างถึงใน ไชยยศ เรื่องสุวรรณ 2526: 44) ได้ให้แนวทางเกี่ยวกับบุคลากรของศูนย์บริการสื่อการสอนระดับโรงเรียนว่า โรงเรียนที่จัดให้มีศูนย์สื่อการสอน (Instructional Media Center) ในโรงเรียนเพื่อบริการครูและนักเรียน ควรมีครูสื่อการสอน 1 คน ต่อนักเรียน 250 คน และควรมีผู้ช่วยสื่อและพนักงานเทคนิคเป็นผู้ช่วยอีกอย่างละ 1 คน ดังนั้นในศูนย์วิชาการระดับกลุ่มโรงเรียนซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโรงเรียนในกลุ่มประมาณ 7-12 โรงเรียน จึงจำเป็นต้องมีบุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านการให้บริการมากกว่า 1 คน ดังที่ ไชยยศ เรื่องสุวรรณ (2526: 82) กล่าวว่า

"การบริการสื่อการศึกษาย่อมต้องมีบุคลากรที่ชำนาญงานด้านที่รับผิดชอบศูนย์บริการสื่อการศึกษาที่เป็นศูนย์รวมของกลุ่มโรงเรียนย่อมต้องการบุคลากรระดับเสมียน พนักงาน พนักงานเทคนิค การจัดหา การบริการทั้งในด้านการผลิตและบำรุงรักษา ตลอดจนงานอื่น ๆ มากกว่าบุคลากรในศูนย์บริการสื่อการสอนระดับโรงเรียน ดังนั้นบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับพนักงานของหน่วยงานระดับนี้ นอกจากจะต้องมีจำนวนมากอย่างพอเพียงแล้ว ยังจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และได้รับการฝึกอบรมมาแล้วเป็นอย่างดี"

ดังนั้นแม้เจ้าหน้าที่ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนได้พยายามปฏิบัติงานการให้บริการอย่างเต็มความสามารถแล้วก็ตาม งานด้านการให้บริการสื่อการสอนของศูนย์ก็ยังไม่บรรลุเป้าหมายเท่าที่ควร

3.3 การขาดการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ การให้บริการด้านสื่อการสอนของศูนย์วิชาการจะต้องมีการประสานงานกับศูนย์วิชาการจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ รวมทั้งหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อช่วยให้การบริการของศูนย์มีประสิทธิภาพ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป.ง: 19) ได้กำหนดนโยบายไว้ว่า

"โครงการพัฒนารูปแบบการปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษา จะเน้นหนักในเรื่องของการจัดวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนให้แก่โรงเรียนประถมศึกษา โดยอาศัยระบบกลุ่มเป็นหลัก คือการจัดตั้งศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนและศูนย์วิชาการจังหวัดขึ้นโดยให้ศูนย์

วิชาการกลุ่มโรงเรียนเป็นที่ผลิตและรวบรวมของอุปกรณ์และสื่อ
การเรียนรู้เพื่อให้โรงเรียนประถมศึกษาในกลุ่มหมุ่นเวียนใช้อุปกรณ์
และประสานงานกับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอไป
ยังศูนย์วิชาการจังหวัด ซึ่งทำหน้าที่ผลิตสื่อต้นแบบ ซ่อมแซมสื่อการ
เรียนการสอน ตลอดจนการให้การอบรมสัมมนาเป็นระยะ ๆ ตาม
ความต้องการของกลุ่มโรงเรียน"

✓จากการสำรวจความคิดเห็นของครูที่เคยใช้บริการพบว่า งาน
ด้านการให้บริการซึ่งอยู่ในระดับยังต้องปรับปรุง คือการติดต่อประสานงานกับ
ศูนย์วิชาการจังหวัดในการผลิตและให้บริการสื่อการสอน การติดต่อประสานงาน
ระหว่างกลุ่มโรงเรียนต่าง ๆ ในการผลิตและให้บริการสื่อการสอน และการติดตาม
และศึกษาเกี่ยวกับสื่อการสอนเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อเสนอเป็นข้อเสนอแนะครู
นอกจากนั้นยังพบว่าบริการบางอย่างที่ศูนย์ยังไม่เคยจัดทำเลยคือ การจัดทำรายการ
เกี่ยวกับแหล่งสื่อการสอนจากภายนอกไว้ให้พิจารณาโดยทางศูนย์วิชาการเป็นสื่อกลาง
ติดต่อให้ แสดงว่าศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนยังขาดการประสานงานที่ดี ซึ่งจะช่วยให้
ศูนย์วิชาการได้รับความช่วยเหลือและร่วมมือในการผลิตและบริการ

3.4 การขาดความเอาใจใส่จากผู้บริหารงานศูนย์วิชาการกลุ่ม
โรงเรียน ผู้บริหารงานระดับกลุ่มโรงเรียนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างมากในการ
พัฒนาศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ไชยยศ เรืองสุวรรณ
(2526 ก : 90) ได้กล่าวถึงความสำคัญของนักเทคโนโลยีทางการศึกษาซึ่งบริหาร
งานศูนย์ระดับกลุ่มโรงเรียนหรือในที่นี้หมายถึง ผู้บริหารงานศูนย์วิชาการกลุ่ม
โรงเรียนว่า

"การจัดบริการด้านสื่อการสอนระดับกลุ่มโรงเรียน มีสิ่งที่จะต้อง
พิจารณาประกอบกันหลายเรื่อง ที่สำคัญคือ การติดต่อประสานงาน การจัด
สิ่งอำนวยความสะดวกและการช่วยเหลือร่วมมือกันระหว่างครู ผู้บริหาร
โรงเรียนและศูนย์บริการสื่อต่าง ๆ ดังนั้น นักเทคโนโลยีทางการศึกษา
ที่บริหารงานระดับนี้ควรให้ความเอาใจใส่เป็นกรณีพิเศษ ทั้งนี้เพื่อ
การดำเนินงานของศูนย์กอบประโยชน์และพัฒนาระบบการเรียนการสอน
ในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ"

ดังนั้นผู้บริหารงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนจึงมีความสำคัญใน
ฐานะเป็นผู้กำเนิการติดต่อประสานงาน จัดสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งสนับสนุนให้

เกิดความร่วมมือกันระหว่าง ครู ผู้บริหารโรงเรียน ศูนย์วิชาการระดับต่าง ๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ แต่จากการสำรวจพบว่า เจ้าหน้าที่ศูนย์วิชาการมีความเห็นว่า ปัญหาผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของศูนย์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนครูที่เคยใช้บริการมีความเห็นว่า ศูนย์วิชาการยังขาดความเอาใจใส่อย่างจริงจังจากผู้บริหารงาน อำนวยในการบริหารศูนย์จึงขึ้นอยู่กับครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่โรงเรียนซึ่งเป็นสถานที่ตั้งศูนย์เท่านั้น ซึ่งมีวัตถุประสงค์ประการหนึ่งในการจัดตั้งศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนว่า เพื่อให้บริการสื่อการสอนแก่โรงเรียนประถมศึกษาภายในกลุ่ม แต่เนื่องจากศูนย์วิชาการขาดความเอาใจใส่จากผู้บริหารนี้เองจึงทำให้การบริการของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนเปลี่ยนเป็น การให้บริการสื่อการสอนเฉพาะโรงเรียนซึ่งเป็นสถานที่ตั้งศูนย์เท่านั้น

3.5 การประชาสัมพันธ์ยังไม่ดีเท่าที่ควร การติดต่อประสานงานการให้บริการแก่โรงเรียนในกลุ่มนั้นจำเป็นต้องอาศัยการประชาสัมพันธ์เป็นหลักสำคัญ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป.ช : 23) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเผยแพร่งานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนว่า

"การเผยแพร่งานของศูนย์วิชาการ เป็นงานที่มีความสัมพันธ์กับการทำงานทุกประเภททุกมุ่งหมาย เพื่อเผยแพร่งานของศูนย์ เพื่อแจ้งให้บุคคลอื่นทราบเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์ และส่งเสริมให้เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ แล้วยังทำให้การบริการของศูนย์ได้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้"

จากการสำรวจพบว่า ศูนย์วิชาการมีวิธีการเผยแพร่ข่าวสาร 3 อันดับแรก คือ การประชุมชี้แจง การแจกเอกสาร และเจ้าหน้าที่ไปแจ้งข่าวสารเองที่โรงเรียนอย่างไม่เป็นทางการ (ปากต่อปาก) ส่วนข่าวสารที่ศูนย์วิชาการส่วนมากได้เผยแพร่คือ การเคลื่อนไหวการทำงานของศูนย์วิชาการ รูปแบบการให้บริการ รายการสื่อการสอนใหม่ และการแนะนำศูนย์วิชาการ ทางด้านครูที่เคยใช้บริการมีความคิดเห็นว่า งานการให้บริการซึ่งควรต้องปรับปรุง 2 อันดับแรกคือ การจัดพิมพ์เอกสาร เผยแพร่การทำงานของศูนย์ และการติดตามและศึกษาเกี่ยวกับสื่อการสอน เทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อเสนอเป็นข้อเสนอแนะแก่ครู ส่วนครูที่ไม่เคยใช้บริการก็ได้ให้เหตุผลที่ไม่ใช้บริการว่า ไม่ทราบว่ามีบริการให้บริการสื่อการสอนจากศูนย์วิชาการ ร้อยละ 2.74 แสดงว่าวิธีการเผยแพร่ข่าวสารของศูนย์วิชาการส่วนมาก

ยังไม่ดีเท่าที่ควร นอกจากนี้ศูนย์วิชาการส่วนมากก็ยังไม่มีการเผยแพร่ข่าวสารเป็นประจำ เช่น การออกวารสารรายเดือน วารสารรายสัปดาห์ เป็นต้น ที่จะช่วยให้ครูสามารถติดตามข่าวสารความก้าวหน้าของศูนย์วิชาการและสื่อการสอนใหม่ ๆ

✓ 3.6 ครูขาดความสนใจใช้บริการสื่อการสอนของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน

จากการสำรวจความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์วิชาการพบว่า ปัญหาอันดับแรกของการให้บริการคือ ครูไม่สนใจใช้บริการสื่อการสอน นอกจากนี้จากการสำรวจประสบการณ์ในการใช้บริการสื่อการสอนของครูยังพบว่า ครูส่วนมากยังไม่มีประสบการณ์ในการใช้บริการยืมสื่อการสอนของศูนย์วิชาการ ส่วนมากครูมีคาบการสอนมากกว่า 50 คาบต่อสัปดาห์ นอกจากนี้ครูที่เคยใช้บริการก็ได้ให้เหตุผลประการหนึ่งที่ไม่ใช้บริการเพราะ เห็นว่าการสอนแบบเดิมดีแล้ว คิดเป็นร้อยละ 41.10 และเห็นว่ายุ่งยาก เสียเวลา ไม่คุ้มค่ากับการใช้ ร้อยละ 21.92 ดังนั้นการที่ครูส่วนมากยังไม่เคยใช้บริการสื่อการสอนของศูนย์วิชาการอาจจะมีสาเหตุจาก ครูมีชั่วโมงการสอนมาก และครูมีทัศนคติว่าการสอนแบบเดิมดีแล้ว

✓ 3.7 ครูผู้สอนไม่ปฏิบัติตามระเบียบการให้บริการ ศูนย์วิชาการได้จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นที่ผลิตและรวบรวมสื่อการสอนเพื่อให้โรงเรียนในกลุ่มหมุ่นเวียนกันใช้สื่อการสอนแต่จากการสำรวจพบว่า ศูนย์วิชาการส่วนมากยังไม่มียุทธศาสตร์หมุ่นเวียนถึงร้อยละ 53.85 สาเหตุประการหนึ่งซึ่งครูที่เคยใช้บริการได้แสดงความคิดเห็น คือ ครูไม่ส่งคืนสื่อการสอนตามกำหนดเวลา ดังนั้นศูนย์จึงไม่สามารถจัดเตรียมสื่อการสอนนั้น ๆ หมุ่นเวียนไปยังโรงเรียนต่าง ๆ ได้ทั่วถึง

3.8 ผลต่อการจัดการเรียนการสอน

เจ้าหน้าที่ศูนย์วิชาการส่วนมากมีความเห็นว่า การให้บริการสื่อการสอนของศูนย์วิชาการมีผลต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับมาก ส่วนครูที่เคยใช้บริการมีความเห็นว่า มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับมากทุกรายการ แสดงว่าทั้งเจ้าหน้าที่ศูนย์วิชาการและครูที่เคยใช้บริการเห็นว่าการให้บริการสื่อการสอนของศูนย์วิชาการช่วยพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ

มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุชน พรเสริมลักษณ์ (2526: บทคัดย่อ) เรื่องการวิเคราะห์สื่อการสอนระดับประถมศึกษาว่า สื่อการสอนมีคุณค่ามากในเรื่องเร้าความสนใจต่อการเรียน นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ใช้สื่อการสอนประเมินผลได้ ได้รับความร่วมมือที่ถูกต้อง ช่วยย่นระยะเวลาในการเรียน และสร้างความเข้าใจในบทเรียน แต่เมื่อพิจารณาคุณค่าสัมบูรณ์ในการใช้สื่อการสอนพบว่าส่วนมากครูยังไม่มีการใช้ ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาสื่อการสอนและการให้บริการสื่อการสอนของศูนย์วิชาการ ดังนั้นหากได้ปรับปรุงแก้ไขในด้านต่าง ๆ ก็จะช่วยให้การให้บริการของศูนย์วิชาการมีประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะต่อสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ
  - 1.1 ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อช่วยในการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนมากขึ้น เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขด้าน สภาพสื่อการสอน บุคลากร และการให้บริการสื่อการสอน
  - 1.2 ควรมีการติดตามผลการดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน การสำรวจความคิดเห็นและความต้องการของครู รวมทั้งสภาพสื่อการสอนของศูนย์วิชาการจังหวัด ศูนย์วิชาการอำเภอ ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน และโรงเรียนในจังหวัดศรีสะเกษอย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง เพื่อช่วยให้การจัดหาสื่อการสอนมาเพิ่มเติม และการจัดงบประมาณในการผลิต ซ่อมแซม และบำรุงรักษา ติดตามความต้องการของครู
  - 1.3 ควรจัดสรรอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนโดยเฉพาะ โดยบรรจุครูที่มีวุฒิทางด้านโสตทัศนศึกษาโดยตรง เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ให้บริการและให้คำแนะนำด้านสื่อการสอนไว้ประจำศูนย์อย่างน้อยศูนย์ละ 2 คน
  - 1.4 ควรจัดสรรงบประมาณสำหรับจัดหาวัสดุประจำสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ อย่างน้อย 2 คัน เพื่อให้ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนต่าง ๆ ในอำเภอนั้น ได้จัดการวางแผนเวียนกันใช้รถเป็นพาหนะขนส่งสื่อการสอนไปบริการแก่ครูในกลุ่มโรงเรียน

✓ 2. ข้อเสนอแนะต่อศูนย์วิชาการจังหวัด

✓ 2.1 ควรสำรวจสภาพสื่อการสอนของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน ความต้องการในการใช้สื่อการสอนของครู รวมทั้งทรัพยากรในท้องถิ่น ก่อนที่จะผลิตสื่อต้นแบบ เพื่อป้องกันการแข่งขัน และช่วยให้สื่อที่ผลิตตรงตามความต้องการ อีกทั้งได้ใช้วัสดุในท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ

✓ 2.2 ควรจัดโครงการเพื่อพัฒนาค่านสื่อการสอนขึ้น โดยมุ่งให้ผู้บริหารและครู เห็นความสำคัญของสื่อการสอนและการให้บริการของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน การพัฒนาบุคลากรศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน และการผลิตและบำรุงรักษาสื่อการสอนโดยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการจัดหาวิทยากรใหม่ ๆ เสนอแนะความรู้ใหม่ ๆ ที่มีประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

✓ 2.3 ควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมงานค่านการสอน เช่น การประกวดสื่อการสอน การจัดนิทรรศการแสดงผลงาน ฯลฯ เพื่อส่งเสริมให้ครูมีกำลังใจ มองเห็นความสำคัญของสื่อ ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

3. ข้อเสนอแนะต่อศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน

3.1 ปัญหาประการหนึ่งของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนคือ ขาดความเอาใจใส่จากผู้บริหาร

ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานของศูนย์มีประสิทธิภาพ ประธานคณะกรรมการบริหารงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนจึงควร เป็นบุคคลซึ่งมีความรู้ทั้งด้านหลักสูตรและเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นนักบริหารงานซึ่งดูแลและดำเนินงานด้านต่าง ๆ ได้เหมาะสม เป็นผู้เฝ้าและให้คำปรึกษาแก่โรงเรียนต่าง ๆ ในกลุ่มได้ และมีความรู้ด้านสื่อการสอนพอที่จะเป็นที่ปรึกษาค้นหาการผลิตและการให้บริการเป็นอย่างดี

3.2 คณะทำงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน ซึ่งรับผิดชอบงานด้านการผลิตโดยตรง ควรคัดเลือกจากครูวิชาการซึ่งมีความรู้ด้านการผลิตและซ่อมแซมมาโรงเรียนละอย่างน้อย 2 คน

3.3 ควรมีการติดตามผลการให้บริการ สํารวจความคิดเห็นของครู รวมทั้งสภาพสื่อการสอนของโรงเรียนในกลุ่ม ศูนย์วิชาการจังหวัด ศูนย์วิชาการอำเภอ เพื่อพัฒนางานด้านการศึกษาให้บริการให้มีประสิทธิภาพ

3.4 ควรจัดทำสถิติการให้บริการ ข่าวสารต่าง ๆ รวมทั้งแนวคิดใหม่ ๆ เป็นวารสารซึ่งออกเป็นประจำ เช่น วารสารรายเดือน วารสารรายสัปดาห์ เพื่อช่วยให้ครูได้รับข่าวสารต่าง ๆ อยู่เสมอ เป็นการสร้างความกระตือรือร้นขึ้นในทัวครู

3.5 ควรจัดเจ้าหน้าที่ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนที่เป็นชาย มีความรู้และความชำนาญด้านสื่อการสอนเป็นอย่างดี โดยเฉพาะด้านโสตทัศนูปกรณ์ รวมทั้งไม่มีงานด้านการศึกษาอื่น ประจำศูนย์ละ 2 คนเป็นอย่างน้อย

✓ 3.6 เจ้าหน้าที่ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน

ควรศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอนประเภทต่าง ๆ โดยเฉพาะสื่อการสอนประเภทโสตทัศนูปกรณ์ เพื่อช่วยพัฒนางานการให้บริการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และควรสนใจและติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวทางด้านสื่อการสอนและนวัตกรรมทางการศึกษาใหม่ ๆ เพื่อเสนอเป็นข้อเสนอแนะแก่ครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียน รวมทั้งควรจัดตารางเวลาในการทำงานให้เป็นระบบ ทั้งงานด้านการศึกษาและงานด้านการศึกษาให้บริการ เพื่อช่วยให้สามารถทำงานด้านบริการได้อย่างสม่ำเสมอ

4. ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารโรงเรียน

4.1 โรงเรียนควรจัดแยกงบประมาณสำหรับสื่อการสอนและการสนับสนุนศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนไว้ต่างหาก ทลออกจนควรหาแนวทางในการจัดงบประมาณพิเศษเพื่อช่วยเหลือศูนย์วิชาการ เช่น การขอบริจาคจากผู้ปกครอง การขอบริจาคจากชุมชน เป็นต้น

4.2 ผู้บริหารควรศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและความสำคัญของสื่อการสอน ควรสนับสนุนให้ครูได้ใช้บริการและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน

✓ 4.3 ผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุนการทำงานของเจ้าหน้าที่ศูนย์
วิชาการโดยกำหนดให้ทำหน้าที่การให้บริการเพียงอย่างเดียว ไม่ต้องรับผิดชอบงาน
ด้านการสอน ตลอดจนสนับสนุนให้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และได้เข้าร่วมการอบรม
สื่อการสอน เพื่อพัฒนางานการให้บริการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5. ข้อเสนอแนะต่อครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียน

5.1 ควรศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดกิจกรรมการ
เรียนการสอน ตลอดจนความสำคัญของสื่อการสอน เพื่อพัฒนาการสอนของครูให้มี
ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5.2 ควรศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และวิธีการให้
บริการ ตลอดจนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน เพื่อประสานงาน
การให้บริการให้มีประสิทธิภาพต่อการจัดการเรียนการสอน

✓ 5.3 ควรสนใจติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวการทำงานของศูนย์
วิชาการในระดับต่าง ๆ ตลอดจนนวัตกรรมการสอนใหม่ ๆ ที่จะช่วยพัฒนาการจัด
การเรียนการสอน

6. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

6.1 ควรศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและผู้บริหารงาน
ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน

6.2 ควรศึกษางานการให้บริการด้านสื่อการสอนของศูนย์วิชาการ
ระดับจังหวัด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย